

KASTEEL AMERONGEN

BULLETIN

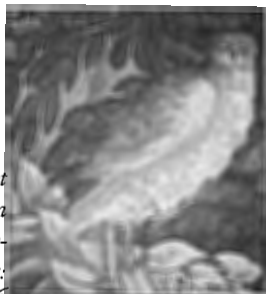

Zomer 2007

Uitgave
Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen

INHOUD

Worstelen met
wollen draden
en doorge-
stopte lapjes:
pagina 26

Margaretha
op de vlucht:
pagina 16

Nieuws van de Winkel: pagina 28

Voorwoord	2
Het Huys <i>Bijzondere collectieverschuingen op de Bovengalerij</i>	4
Portretje uit Kasteel Heeze <i>Rondleiders stuitten op portretje van Margaretha Turnor</i>	9
Muziek <i>Het Bätz-orgel en de Erardvleugel verplaatst</i>	10
Reddeloos, Radeloos, Redeloos <i>Deel 2 van de trilogie over Kasteel Amerongen rond 1672</i>	16
In de schijnwerper <i>Prachtig glaswerk uit de 17de eeuw</i>	24
De Engelen <i>Worstelen met wollen draden en doorgestopte lapjes</i>	26
De Museumwinkel <i>Nieuwe producten en moestuinnieuws</i>	28
Evenementen	30
In Memoriam <i>De heer J.D. van de Nadort</i>	31
Colofon	31
Informatiepagina	32

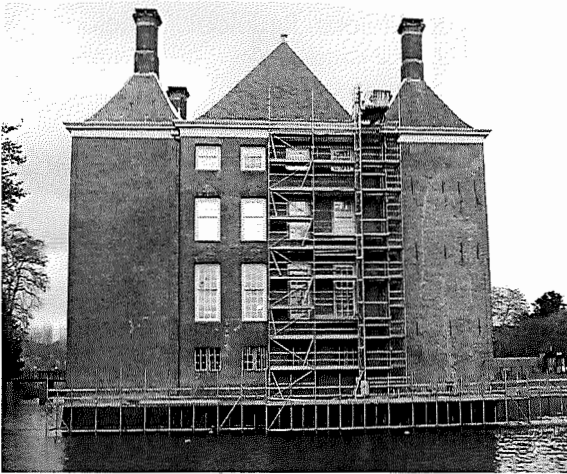
*Kasteel Amerongen Bulletin is een uitgave
van Stichting Vriendenkring Kasteel
Amerongen
24ste jaargang nr 68 zomer 2007*

*Het omslag: de illustratie geeft het oude
Kasteel weer van voor de brand in 1673.*

VOORWOORD

Grote verschuivingen

Collectieverplaatsingen in 't Huys: allemaal in het kader van de restauratie. Er speelden zich de afgelopen maanden spectaculaire momenten af: er werd een vleugel naar buiten getakeld en het grote Bätz-orgel werd de trappen van 't Huys afgedragen. Dat had heel wat voeten in de aarde. In dit nummer leest u er meer over. Ook de achtergrond van de instrumenten komt aan bod. Verder het tweede deel van het verhaal door Luc Panhuysen. Hij belicht de dagen van

Amerongen in ontredde-
ring rond 1671 t/m 1674.
Ditmaal belicht hij bange
dagen vanuit het gezichts-
punt van Margaretha
Turnor (1613-1700). De
redactie vond bijpassende
informatie over een fraaie
beker uit de tijd van het
echtpaar Margaretha en
Godard Adriaan van
Reede. Het vakmanschap
én de gelegenheid waar-
voor de beker met deksel
gemaakt 'zou kunnen zijn',
inspireerde tot het hier uit-
lichten van dit voorwerp.

Ook aandacht voor de 'Engelen', die op dit moment hun
werk in de Paardenstal uitvoeren. De restauratie van de
grootste van de twee wandtapijten uit de Lange Gang in het
kasteel valt niet mee. Wat houden de reparaties in?
Natuurlijk houden wij u ook op de hoogte van kleine ont-
dekkingen, de winkel, de opgeknapte dierenbegraafplaats
en activiteiten. Zoals u zult lezen: er is genoeg te bestuderen
over Kasteel Amerongen. Komt u gauw eens langs.

Mireille van Ruiven

Namens de redactie van het Bulletin

De kasteeltuin is een geliefde locatie voor het maken van een trouwreportage. Regelmatig melden aanstaande bruidsparen zich telefonisch of per email met de vraag of ze op de 'grote dag' in de kasteeltuin terecht kunnen voor het maken van hun fotoreportage. De hieraan verbonden kosten, 75 euro, komen ten goede aan de tuinen van het kasteel. De tuinbaas en de tuinkabouters doen hun uiterste best om met hun beperkte middelen de tuin zo aantrekkelijk mogelijk te houden.

en bijzondere verschuivingen

In de vorige Kasteelbulletins beschreven we onder andere het lichten van de tegels in de gangen, het inboeten van de wanden en de herstel van de balken koppen onder de houten vloer: kortom het bouwkundig herstel. Ditmaal gaan we in op een aantal bijzondere collectieverschuivingen op de galerij. Maar eerst vertellen wij u over een kleine ontdekking.

Boven: het naar beneden halen van de schilderijen met behulp van een steiger.

In april en mei is gehele Galerij ontdaan van haar collectie. De vele kisten, spiegels en tafels zijn verspreid over de overige ruimtes op de eerste verdieping. Binnenkort begint de aannemer namelijk met het herstel van de houten kappen en het gewelf. Op dit moment zijn de vloeren en de balustrade ter bescherming bekleed of wel omtimmerd met houten platen. Zelfs het borstbeeld van de keizer is gehuld in een prachtige houten bekisting. Ook de grote lantaarn is door een team van medewerkers en UVA studenten voorzichtig vanaf de zolder naar beneden getakeld.

Nu de vele familieleden aan de wanden en de inrichting

geen aandacht meer opeisen/de bezoekers niet afleiden, springt het beschilderde gewelf meer dan ooit in het oog. Het is ook niet zo vreemd dat juist op dit moment een ontdekking is gedaan. Tijdens de voorbereiding van werkzaamheden aan het gewelf is er op één van de beschilderde houten delen de naam J. Lückner samen met het jaartal 1904 ontdekt. Een paar jaar geleden is al tijdens een onderzoek de naam van A. Helmich en 't jaar 1894 op het fries in de zuidwesthoek aangetroffen. Helmich bleek een hout- en marmer-schilder te zijn uit Roermond. Uit een zeer kort onderzoek blijkt dat de kans groot is dat het ditmaal gaat om Joseph Johan Lückner. Deze schilder was samen met zijn zoon in dienst van het atelier van architect dr. P.J. Cuypers. Met de laatste heeft hij onder andere samengewerkt. Servaas te Maastricht. Binnenkort zullen we een nieuwe onderzoek van het gewelf dieper in beschilderingen en waarschijnlijk ook op c

...it aan de Sint-
...na het aanbe-
...gaan op de
...le heer Lückner.

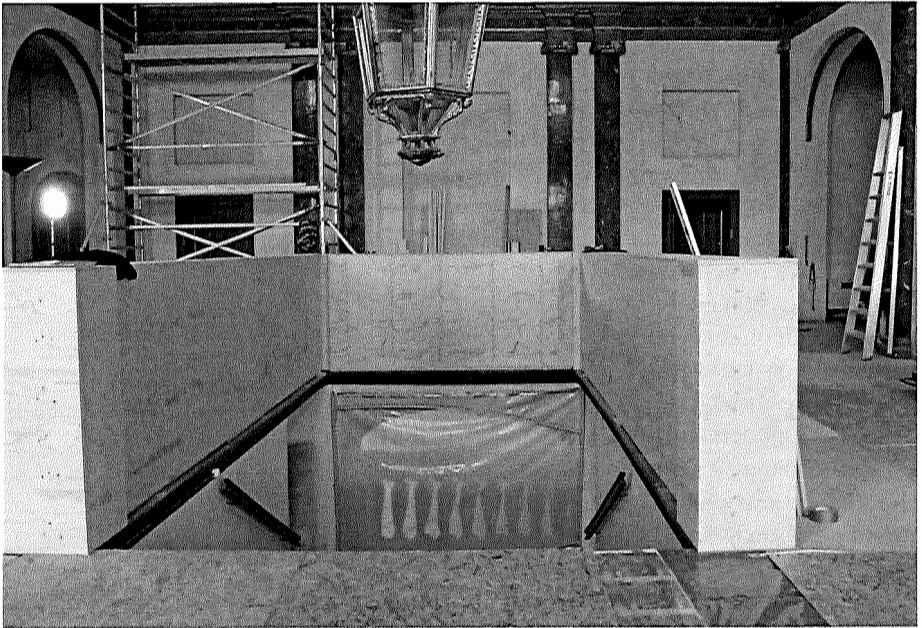
Boven drie mannen
zijn nodig om de schil-
derijen van de kerk te
halen.

Onder de schilderijen
balkingen in de voor-
malige privé-woning
van de familie.

Collectieverschuivingen

Het orgel en de portrettenserie uit de Boven-
blijna vergroeid zijn met de ruimte. Dit
geldt natuurlijk voor meer objecten in
het huis. Maar het gemis van het orgel
en de familieportretten is duidelijker
waarneembaar. Op de plaats van het
orgel is nu in de wand duidelijker een
uitsparing in de wand te zien. De lege
plekken zijn als schimmen van de por-
tretten te herkennen daar waar het stof
rond de lijsten op het pleisterwerk zich
aftekenen. Hoelang de portretten van
familieleden al in deze opstelling aan de

Boven: betimmering rond de balustrade van de Bovengalerij.

Foto's rechterpagina: het naar buiten takelen van de vleugel.

wanden op de Bovengalerij hangen is onbekend. Uit bronnen valt op te maken dat de huidige opstelling uit de 19de eeuw dateert. Zo beschrijft de destijds zeer populaire schrijver/dichter/journalist C.P.E Robidé van der Aa, in zijn reisverhalen uit 1841, de opstelling van de portretgalerij die overeenkomt met de huidige.

Vermoedelijk bevond zich een deel van de portretten al einde 18de eeuw in het huis. In het artikel 'Bijdrage tot de historische achtergrond van interieur en aankleding van Kasteel Amerongen' concludeert F.G.L.O. van Kretschmar namelijk dat een groot gedeelte van deze portrettenreeks waarschijnlijk in het Haagse huis van de familie Van Reede heeft gehangen. In 1769 werd dit huis verkocht door Frederik Christiaan Reinhard van Reede, vijfde graaf van Athlone en wellicht zijn ze met de vele andere collectieonderdelen verhuisd naar Amerongen.

De conditie van de lijsten van de portretten is van te voren bekeken om te bepalen of ze daadwerkelijk naar beneden konden worden getakeld. Boven op de lijst van de schilderij-

en zit namelijk een oog bevestigd waarmee men ze vroeger naar beneden haalde. Met behulp van een rolsteiger, touw en een grote haak stonden alle familieleden na jaren weer op de grond.

Het verplaatsen van de schilderijen van de Galerij naar het tijdelijk depot nam uiteindelijk het meeste tijd in beslag. Dat komt omdat er zich op de lijsten van de schilderijen vele 'kwartieren' bevinden. Deze houten familiewapens zitten erg goed op de lijsten bevestigd. Het was daarom geen optie om ze er tijdelijk af te halen. De schilderijen zijn daarom met uiterste nauwkeurigheid in de houten stellingen in een van de voormalige privé-ruimtes geplaatst. Binnenkort zal er een begin worden gemaakt met het schoonmaken van de schilderijen en het aanbrengen van een achtergrondbescherming. In het verleden zijn een aantal schilderijen al een keer behandeld. Het portret van Godard Adriaan van Reede is bijvoorbeeld voor de tentoonstelling 'Onder den Oranje Boom' (Paleis het Loo, Apeldoorn 1999) al gereinigd en voorzien van achterkantbescherming.

Het kabinet-orgel

In 1780 kreeg de Utrechtse orgelbouwer Gideon Thomas Bätz van familie Van Reede de opdracht voor het vervaardigen van een kabinet-orgel. Het heeft uiteindelijk tot 1815 geduurd voordat het instrument op Amerongen terecht kwam. Sindsdien staat het orgel op de galerij, totdat het in verband met de res-

tauratie onlangs werd verplaatst. (*Meer hierover op pag. 10*). Dat had uiteraard wat voeten in de aarde. Voordat het orgel werd gedemonteerd, heeft de orgelspecialist Rudi van Straten, van de RACM (Rijksdienst voor Archeologie, Monumenten en Landschappen), het instrument uitgebreid bekeken. Hij was zeer te spreken over de originele staat van het orgel en de ongewijzigde pompaandrijving door middel van een blaasbalg van schapenleer. In Nederland zijn de pompaandrijvingen in kabinet-orgels vervangen door gemotoriseerde aandrijving. Om de verplaatsing mogelijk te maken, is een groot gedeelte van het instrument gedemonteerd. Alleen het onderste deel, de klankenkast, kon intact blijven. Deze is dan ook met zes man sterk onder commando over de trap naar beneden getild. De demontage is uitgevoerd door Elbertse orgelbouwers uit Soest. De komende tijd zal het orgel ook in het atelier van Elbertse worden opgeslagen. Verscheidene restaurateurs zullen worden benaderd voor het opstellen van een restauratieplan.

Vleugel

De vleugel is vaker intern verhuisd en is in vergelijking met de twee andere collectie-onderdelen minder een vast onderdeel van de Galerij. Het instrument op Amerongen is ontworpen door de Franse instrumentenmaker Sebastian Erard. Waarschijnlijk heeft de moeder van gravin van Bylandt, Frédérique Julie van der Duyn, de vleugel rond 1870 besteld. De vleugel is via vererving uiteindelijk op het kasteel terechtgekomen (*meer over de vleugel op pag. 13*). Frits Janmaat is door de Stichting Kasteel Amerongen benaderd om de vleugel te restaureren. Janmaat is in Nederland dé specialist op het gebied van Erard instrumenten. Het was eerst de bedoeling dat de vleugel via de trap naar beneden zou worden gebracht. Uiteindelijk bleek dit niet te kunnen, omdat de kans op trapbeschadiging groot was. De enige optie die overbleef was: door de balkon deuren. Zo werd de vleugel door middel van een hijskraan langs het borstbeeld van de keizer naar buiten getakeld en in de verhuishwagen geplaatst. *Tekst: Lodewijk Gerretsen.*

ONTDEKKINGEN

Verrassende ontdekking van familieportretten

Vorig jaar waren de rondleiders van Kasteel Heeze te gast in Kasteel Amerongen. De Amerongse rondleiders werden uitgenodigd voor een tegenbezoek, dat plaatsvond in mei. Samen met conservator Lodewijk Gerretsen gingen ze op zoek naar een paar bij de Amerongers onbekende portretten. Vol trots toonden de rondleiders van Heeze een portretje in hun familie-galerij. Het schilderij is een klein portret van Margaretha Turnor. Dit is door haar achterkleindochter Ursula Christina (1719-1747) meegenomen naar Heeze bij

haar huwelijk met Jan Maximiliaan van Tuyll van Serooskerken. Verder hangt er nog een schilderij waarop drie jonge kinderen van Henriette van Nassau Zuylestein, gehuwd met de tweede graaf van Athlone Frederik Christiaan van Reede te zien zijn: Godard

Adriaan (derde graaf van Athlone), Frederik Willem (vierde graaf van Athlone) en dochter Ursula Christina.

Hun verre nazaat Sammie van Tuyll van Serooskerken was ook bij het bezoek van de delegatie uit Amerongen aanwezig. Belangstellend vroeg hij naar de voor hem tot dan toe onbekende feiten, die hij vernam van de Amerongers.

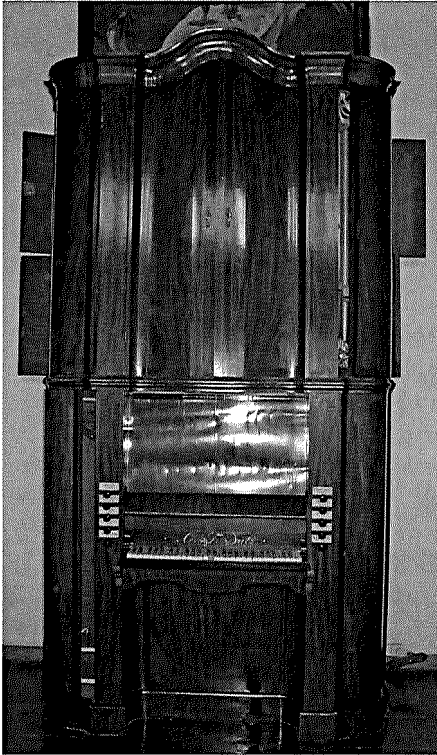

Jurriëns
Monumenten Onderhoud
Tolhuisweg 10
3811 AA Utrecht
Tel. 0331 - 240001
Fax 0331 - 240002

www.monumentenonderhoud.nl
monumentenonderhoud@jurriens.nl
info@jurriens.nl

JURRIËNS | MONUMENTEN ONDERHOUD

Sinds november 1813 siert het Bätz-orgel de Galerij van kasteel Amerongen.

Bron:
Themaboekje:
'De muziekschat van kasteel Amerongen'.

't Bätz-orgel veilig in Soest

Het Bätz-orgel, dat al sinds 1813 de Bovengalerij van kasteel Amerongen siert, is vanwege de restauratiewerkzaamheden veilig verplaatst naar het atelier van de firma Elbertse in Soest.

Restaurateur Elbertse: "We hebben het orgel gedeeltelijk gede-monteerd en alle pijpen in speciale kisten verpakt. Vervolgens is het gehele pijporgel overgebracht naar ons atelier in Soest. We hebben hiervoor gekozen om beschadiging van het orgel te voorkomen. Tijdens de restauratiewerkzaamheden komt er namelijk

zoveel stof vrij dat het orgel beschadigd zou kunnen worden. De Rijksdienst heeft het orgel inmiddels onderzocht en zal een advies uitbrengen over eventueel verder onderhoud en/of reparatie."

Historie

Het Bätz-orgel van kasteel Amerongen kent een lange geschiedenis. Al in 1780 heeft Anna Elisabeth Christina van Tuyll van Serooskerken, Annebet genoemd, echtgenote van Frederik Christiaan Reinhard, tweede graaf van Athlone, vrijheer van Amerongen en Heer van Middachten, aan de orgelbouwer Gidion Thomas Bätz de opdracht gegeven om een orgel te bouwen voor de hal van kasteel Amerongen.

Muziek hoorde immers tot het dagelijks leven van de gegoe-de kringen. En allerlei muziekinstrumenten hoorden daarom

bij de inventaris van grachtenhuizen, buitenplaatsen, kastelen en paleizen.

Kasteel Amerongen deed niet onder voor andere huizen van de adel. En omdat een kabinetorgel nog ontbrak, was de bestelling van de gravin niet verwonderlijk. Wel verwonderlijk is het waarom het tot 1813 duurde voor het orgel er werkelijk stond. Een instrument als dit, had toch best binnen twee jaar geleverd kunnen zijn? Zou de gravin de opdracht hebben ingetrokken? Of zag de orgelbouwer geen kans om aan zijn verplichtingen te voldoen? Hoe dan ook, pas in november 1813 kreeg kasteel Amerongen het orgel. Een kwitantie uit die tijd vermeldt de laatste termijnbetaling van 300 gulden. Volgens deskundigen zou het orgel in totaal 900 gulden hebben gekost, iets minder dan een klein kerkorgel in die tijd.

Psalmen en gezangen

Een orgel op kasteel Amerongen. Nu kon men psalmen zingen onder de begeleiding van orgelklanken. Want juist daarvoor diende het orgel in de ogen van de Nederlanders in de

Het orgel is gedeeltelijk gedemonteerd en daarna overgebracht naar het atelier van de firma Elbertse in Soest.

Tijdens de restauratie komt er zoveel stof vrij dat het orgel beschadigd zou kunnen worden.

Om die reden is ook het toetsenbord veilig in speciale kisten verpakt en vervoerd naar het atelier in Soest.

18de eeuw. Opvallend is dat er zich in de hele uitgebreide muziekcollectie van Amerongen geen enkel echt orgelstuk bevindt, maar wel koraalboeken met psalmen, gezangen en hymnen.

Dat bewijst dat Annebet het orgel vooral om de volgende reden aan haar collectie heeft toegevoegd: namelijk het zingen van psalmen en gezangen. Het is de vraag of er na de dood van Annebet in 1819 nog veel gebruik is gemaakt van het orgel.

De na haar dood uitgegeven koraalboeken van bijvoorbeeld de Utrechtse Dom-organist Frederik Nieuwenhuijsen of van de Rotterdammer Bartholomeus Tours, werden nooit aangeschaft. Maar het is wel bekend dat graaf Godard John George Charles graaf van Aldenburg Bentinck (1857-1940) die het kasteel Amerongen tot 1940 in zijn bezit had, dagelijks een huisgodsdienst hield op de Bovengalerij. Daarin werden psalmen en gezangen op het orgel begeleid.

De in de Muziekbibliotheek aanwezige koraalboeken van Johannes Worp, het standaardmateriaal van iedere organist tussen 1880 en 1940, bevestigen dit. Ze zijn beduimd; dus intensief gebruikt!

Marian Schalk-Meijering

De Erardvleugel binnenkort weer oorspronkelijk

Zoals in het artikel over de restauratie van 't Huys al te lezen valt, is de vleugel onlangs tijdelijk uit 't Huys geplaatst en naar restaurateur de heer Frits Janmaat van Maison Erard gebracht. Het instrument is in 1970 gerestaureerd: opnieuw besnaard met modern draad en voorzien van moderne stem-pennen en hamerknoppen. Het is de bedoeling dat hij de ingreep die in 1970 heeft plaatsgevonden ongedaan maakt. Aan Janmaat vragen we wat er precies met het instrument gaat gebeuren.

Janmaat: "De vleugel is gemaakt in 1870. Dit staat te lezen in het mechaniek aan de zijkant van de eerste (onderste) onderhamer, wat alleen maar te zien is als het mechaniek eruit wordt gehaald. We hebben eenzelfde vleugel uit 1869 ooit gesloopt en alle onderdelen hiervan liggen op voorraad, speciaal voor dit soort gevallen waarbij originaliteit voorop staat. De vernieuwde bas-snaren zullen worden vervangen door die van 1869, zo ook de stem-pennen en vilten in het mechaniek. Er zit een scheur in het stemblok en die wordt ook gemaakt zonder iets te vernieuwen. Verder zal het meubel op de originele manier worden gepolitoerd, zoals rond 1870 gebruikelijk was. (*Red.: de kast van de vleugel is gefineerd met Rio palissander, een destijds zeer populaire houtsoort uit Zuid-Amerika. Het werd verwerkt tot een relatief dun fineer.*) Origineler is niet mogelijk."

Historische klanken

De vleugel is speciaal naar Janmaat gebracht, omdat hij de enige is in Nederland (waarschijnlijk de enige in de wereld) die alleen maar Franse vleugels restaureert, met name de Erards. Bovendien bezit hij ook een kast met originele onderdelen uit de 19e eeuw. Het bijzondere van de Erard-

Bronnen:

1) Met dank aan de heer F. Janmaat van Maison Erard.

Op zijn website is meer informatie over Erard te vinden: www.erard-ensemble.nl

U vindt er bijvoorbeeld een filmpje over restauratie en eigenschappen van de Erard.

2) Themaboekje 'De muziekschat van Kasteel Amerongen', hoofdstuk 'Muziek in het leven van de bewoners van kasteel Amerongen' geschreven door Marieke Knuijt (2001).

Frédérique Julie van der Duyn (1823-1878) was een uitzonderlijk muzikaal talent.

vleugels is dat vanaf 1830 tot ongeveer 1930 bijna 70% van alle muziek op deze instrumenten is gecomponeerd door alle beroemde componisten wiens muziek heden ten dage over de hele wereld wordt gespeeld. Denk bijvoorbeeld aan Mendelsohn, Chopin, Liszt, Saint-Sans, Wagner, Verdi, Diepenbrock, Faure en Ravel. Janmaat: "Dit gebeurt tegenwoordig voornamelijk op moderne vleugels die in constructie volledig zijn veranderd, zoals de richting van de zangbodemnerf en de richting van de snaren die nu gekruist lopen. Hierdoor is hun muziek totaal anders gaan klinken: dikker en zwaarder. Door hun historische link, zijn het de goed gerestaureerde, parallel besnaarde Erard-vleugels, zoals de vleugel van kasteel Amerongen, die

ons in staat stellen muziek precies te horen zoals het vroeger klonk.

De concerten die gepland gaan worden, zullen dit laten horen en zo een culturele bijdrage leveren aan de interpretatie van 19de eeuwse muziek: dankzij de Erard." De vleugel zal in de loop van dit jaar weer teruggaan naar 't Huys.

Beknopte historie

Hoe is de vleugel in 't Huys terecht gekomen? In 1884 trouwde Godard John George Carel graaf van Aldenburg Bentick (1857-1940) met Auguste Wilhelmine Louise Adrienne van Bylandt (1861-1916), genoemd Louise. Zij kwam uit een zeer muzikale familie. Haar moeder, Frédérique Julie van der Duyn (1823-1878), altijd aangesproken met Julie, was een begaafd pianiste. In de muziekbibliotheek van kasteel Amerongen bevinden zich nog vele piano-bundels, die door haar werden aangeschaft en gebruikt. Gezien de moeilijkheidsgraad van de muziekstukken en de sporen van intensief gebruik, was Julie een uitzonderlijk

talent in de familie. Enkele manuscripten zijn aan haar opgedragen. Op vrijwel alle portretten die we van haar kennen, staat ze voor een piano. Haar leermeester was J. B. A. Michelot, docent aan het conservatorium van Brussel. In het huis dat zij bewoonde aan de Prinsessegracht 29 te Den Haag stond haar vleugel-piano, vervaardigd door Erard, in de suite. Na haar dood werd de vleugel naar kasteel Amerongen getransporteerd, waar haar dochter Louise woonde. Het werd geplaatst op de Bovengalerij. In hoeverre Louise van Bylandt na haar huwelijk met graaf Bentick nog piano speelde is niet bekend.

Mireille van Ruiven

De Erardvleugel zal na restauratie historische klanken doen herleven.

van hoogevest architecten

Bureau voor Architectuur en Restauratie
Bureau voor Bouwtechnisch Advies
Bureau voor Architectuurhistorie Kariëden

Van Hoogevest Architecten begeleidt het bouw- en restauratieproces van begin tot eind: van onderzoek en schets tot realisatie.

Van Hoogevest Architecten BV
Westsingel 9 / 3811 BA Amersfoort
T 033 - 463 17 05 / F 033 - 461 08 54
bureau@vanhoogevest.nl / www.vanhoogevest.nl

REDDELOOS, RADELOOS, REDELOOS

Kasteel Amerongen

in bange dagen Deel 2

Het is 1672, het zogeheten Rampjaar waarin de Republiek der Verenigde Provinciën bijna ten onder ging. We zijn gebleven in de maand juni: het leger van de Franse koning met zijn bondgenoten staat op Nederlandse bodem. In dit bulletin deel twee van het driedelig verhaal door Luc Panhuysen over Amerongen in bange dagen: een voorproefje van zijn nieuwe boek.

In het eerste deel van deze 'trilogie', die stond afgedrukt in het vorige deel van het Kasteelbulletin, bekeken we het aanzwellend krijgsgeweld vanuit het perspectief van Godard Adriaan baron van Reede, Heer van Amerongen. Als ambassadeur bij de Keurvorst van Brandenburg schreef hij onheilspellende regels aan zijn vrouw, die nog steeds op het kasteel te Amerongen zat: 'Ik voorzie dat onze goederen dit jaar vernietigd zullen worden'. Dit tweede deel haakt aan op dat moment, vanuit het perspectief van de barones, Margaretha Turnor.

Het derde deel zal worden verteld uit het perspectief van hun zoon, Godard junior, Heer van Ginckel, die ons meeneemt naar het einde van 1673.

Groter en mooier

Terwijl de Fransen de ene Nederlandse Rijnvesting na de andere oprolden, was Margaretha op haar kasteel blijven zitten. Wel had ze al een paar schuiten met ingepakte huisraad en lijnwaad naar Amsterdam verzonden. Maar zelfs toen de Fransen de torens pitten van Arnhem in zicht kregen, was zij-

Boven:
Godard Adriaan baron
Van Reede (1621-1691).
Portret door J. Ovens
(1661).

Links:
Margaretha Turnor
1613 – 1700.
Bouwvrouwe van
'Amerongen', dochter
van George Turnor en
Salomé van Metkercken.
Margaretha treedt in het
huwelijk met Godard
Adriaan Baron van
Reede, op 29 augustus
1643 in Den Haag.
Op dit schilderij draagt
Margaretha een zwart
overkleed met onder-
hangende rok van
brokaat, wapperende
doorzichtige shawl en
een juweel op de corsa-
ge. Geschilderd door
J. Ovens anno 1661.
Collectie Kasteel
Amerongen.

Net als de legerleiding stelde Margaretha een bijna bijgelovig vertrouwen in de IJssellinie.

zelf nog niet vertrokken. Waarom wachtte ze zo lang? Allereerst was het kasteel Amerongen haar zeer dierbaar. Dertig jaar lang hadden zij en haar echtgenoot bijna jaarlijks wel iets laten verfraaien. Zo was de toegangspoort vergroot. Dakpannen waren vervangen, de gracht was uitgediept. In het voorjaar van 1672 speelden zij en Godard Adriaan nog met het idee voor de bouw van een derde toren. Want dat was altijd het streven geweest: het kasteel moest groter en mooier, het moest een monument worden voor de dynastie Van Reede. Margaretha wist dat als ze het nu achterliet, ze het wellicht nooit meer in deze staat zou terugzien. Een andere reden waarom ze bleef zitten waar ze zat, was dat ze nog altijd hoopte dat de Fransen tot staan zouden worden gebracht. Net als de legerleiding stelde Margaretha een bijna bijgelovig vertrouwen in de IJssellinie. Ze had dagelijks contact met haar zoon, die kolonel was in het legertje van de Prins van Oranje. Dat legertje telde weliswaar slechts 30.000 man, maar op de een of andere manier geloofde Margaretha, net als prins Willem III en zijn generaals, dat met enig geluk en met Gods hulp de strijdmacht van 120.000 man tot staan kon worden gebracht. De Fransen passeerden echter niet de IJssel, maar de Rijn. Die nacht kwam haar zoon na een wilde galoppade hijgend aan haar bed: "De Fransen komen eraan!"

Vluchten

Van het ene uur op het andere was de barones een vluchteling geworden. In haar koets mengde ze zich in de stroom van haveloze gestalten die in het opkomende daglicht met hun schamele bezittingen langs de zandwegen westwaarts bewoog. Net als vele vluchtelingen ging Margaretha naar Amsterdam, met afstand de grootste en veiligste stad van de Republiek.

Ze had daar al een huisje gehuurd, waarin haar boedel was opgeslagen. Ze streek er neer met haar schoondochter, de vier kleinkinderen en een handvol bedienden. Vergeleken met de andere vluchtelingen had ze nog altijd een luxe leventje. Niettemin was ze ontredderd. Overal zag ze huilende mensen, doffe blikken, wanhoop. "Ik ben tot in mijn ziel bedroefd," schreef ze aan haar man.

Margaretha zat voorlopig veilig in Amsterdam, omdat de regering van Holland net op tijd de dijken had doorgestoken. In een aaneengesloten gordel van polders, zich uitstrekkend van de Zuiderzee bij Muiden tot onder de Merwede bij Gorckum, stond het water één tot anderhalve meter diep. De Waterlinie hield de Fransen voorlopig tegen. Het kleine legertje van prins Willem was in vijf onderdelen opgesplitst, en over evenzoveel legerposten verdeeld. Hiermee werden de zwakste schakels in de Waterlinie bewaakt.

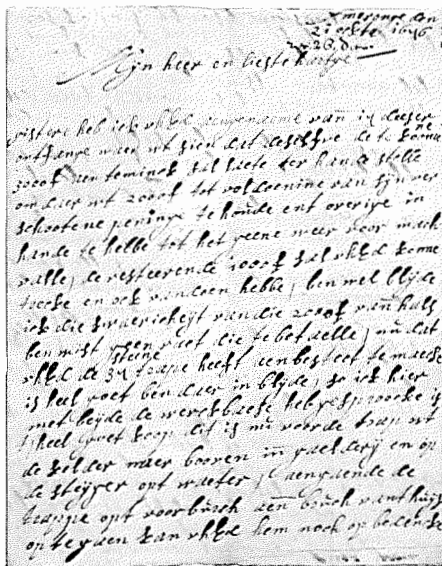
Godard jr. was gelegerd in het kamp in Schoonhoven, bij één van de zwakste plekken in de linie. Terwijl ze in Amsterdam op diens kindertjes paste, maakte ze zich dodelijke zorgen over haar eigen kind. Godard was haar enige kind, dat speelde mee. Verder had ze alle reden voor bezorgdheid, want het legertje van de prins speelde niets klaar. Bij schermutselingen waren het steevast de Nederlanders die afdropen. Tijdens een gevecht om Woerden verloor Frederik van Nassau, Heer van Zuylestein, het leven. Zuylestein was een buurman geweest en een 'seer speciale vriend' van de Van Reedes. Door zijn dood kwam de oorlog nog eens extra dichtbij.

Schrikbewind

Ondertussen overspoelde de vijand de provincies Utrecht, Gelderland, Overijssel en Groningen. De bezetters zwermde uit als een sprinkhanenplaag. Ze namen bezit van het koren in de velden, de beesten in de wei, de meubelen in de huizen, de bedden in de slaapkamers. In de stad Utrecht nam de Franse gouverneur de complete stadskas in beslag. Daarbij moest de bevolking nog eens 100.000 gulden per maand opbrengen. Burgers kregen verplicht inkwartiering van soldaten, die ze niet alleen van matrassen, maar ook van voedsel en drinken moesten voorzien.

Berovingen door soldaten waren aan de orde van de dag. Deuren werden ingeramd, vrouwen werden verkracht. Soms werden de schuldigen gevonden en opgeknoopt, want ook de Franse legerleiding had baat bij enige discipline. Maar gezien de frequentie van de misdrijven was het afschrikwek-

'Ik ben tot in
mijn ziel
bedroefd,'
schreef ze aan
haar man.

Brief van Margaretha Turnor gedateerd 21 oktober 1676 aan haar 'heer en liefste hartje'.

Ze vernam dat er in het dorp nog maar twee à drie gezinnen woonden.

kende effect van de doodstraffen nihil. In de steden was er nog een minimum aan toezicht, op het platteland moeten de soldaten een waar schrikbewind hebben uitgeoefend.

Amerongen

Margaretha was ook bezorgd over het lot van het dorp en het kasteel Amerongen. Van het dorp was spoedig niet veel meer over. Op zijn terugtocht was het Nederlandse leger er doorheen getrokken en had een aangesloten Spaans contingent het dorp geplunderd. Daarna hadden de Fransen het nog eens dunnetjes overgedaan. In de winter van 1672 vernam ze in

Amsterdam dat er in het dorp nog maar twee à drie gezinnen woonden. Verder waren de meesten op de vlucht geslagen naar Rhenen en Wijk bij Duurstede, waar ze leefden onder kommervolle omstandigheden.

Van tijd tot tijd bereikte haar de overlijdensberichten van dorpelingen die waren gestorven van de honger en de koude. Reeds in juli 1672 had Margaretha gehoord dat alle gevluchte inwoners van de provincie Utrecht door de Franse bevelhebber waren bevolen om naar hun woonplaats terug te keren. Deden zij dat niet, dan werden al hun bezittingen geconfisqueerd en moesten ze vijftig gulden boete per dag betalen tot onderhoud van de troepen. De bevelhebber was de hertog van Luxembourg, niet een man die met zich liet spotten. Toch hoopte Margaretha dat het zo'n vaart niet zou lopen.

Niet veel later maakten de Fransen een volgend dreigement wereldkundig. Iedereen die zich niet bij de gouverneur meldde, zou zijn bezit verliezen en meer dan dat: diens woning zou in brand worden gestoken.

Met brandschatting hoopte de Franse bezetter dat de tot nu toe tegenvallende terugkeer van vluchtelingen wat voor-

spoediger zou verlopen. Het liep geen storm. De enkeling die terugkeerde, overkwam wat iedereen hem had kunnen voorspellen. Zo iemand kreeg zes soldaten ingekwartierd en werd gevangene in zijn eigen huis. Zo iemand bleef betalen. Meende hij eerst de vernietiging van zijn mooie woning met vijfduizend gulden te hebben afgekocht, de volgende maand klopten de Fransen weer doodleuk aan zijn deur. Er zijn voorbeelden van Utrechtse patriciërs die op die manier hele kapitalen uit de beurs zijn geschud.

Dwangbevelen

Margaretha piekerde er niet over om zich bij de Franse bezetter te komen melden. Maar ze lag 's nachts wel wakker als ze nadacht over wat het Kasteel te wachten stond. In de winter van 1672 had ze vanaf de stadswallen van Amsterdam al enige rookpluimen hemelwaarts zien stijgen. Mogelijk waren die afkomstig van enkele kastelen en buitenhuizen aan de Vecht. In november was een zoveelste dwangbevel gekomen om óf terug te komen, óf om verwoesting af te wenden door betaling van 25.000 gulden. Zoveel geld had ze niet. Sterker: alles was zo duur geworden, dat ze iedere stuiver moest omdraaien. Voor wortelen moest ze het achtvoudige betalen van vóór de oorlog, voor boter het viervoudige. Ondertussen had haar huishouden zich beetje bij beetje uitgebreid. Na vier maanden had ze achttien monden te voeden. Een neef was bij haar ingetrokken, daarna nog een vluchteling uit Amerongen, het werd bijna teveel.

Geldschaarste

Vanwege de financiële situatie verhuisde ze naar Den Haag. Daar bezat de familie een ruime woning aan de Kneuterdijk. Dat huis lag op steenworp afstand van het Binnenhof, de plek waar ze moest zijn om haar geld te krijgen. Haar echtgenoot had namelijk nog een forse som aan achterstallig honorarium van de staat tegoed. Het enige dat ze moest doen was de raadpensionaris van Holland, Gaspar Fagel, aan zijn jas trekken. Die zou haar een felbegeerde 'assignatie' geven voor de betaling uit de schatkist van een bepaald bedrag. Ze moest dan nog door een ambtelijk doolhof heen,

Margaretha
piekerde er niet
over om zich
bij de Franse
bezetter te
komen melden.

Ze twijfelde
hevig of ze
moest betalen
of niet.

Ze twijfelde te
lang.

maar aan de uitgang gloorde dan toch de betaling van een goede som. Wat de betaling echter danig dwarsboomde, was de geldschaarste. Door het stilvallen van de handel, en de enorme uitgaven vanwege de oorlog, was er voor de hono- raria van staatsdienaren nauwelijks iets over. Het was aan Margaretha's taaie vasthoudendheid te danken dat het huis- houden aan de Kneuterdijk niet omkwam van de honger.

Twijfel slaat toe

Terwijl ze de eindjes aan elkaar probeerde te knopen, trok de gouverneur in Utrecht de strop strakker aan. Eind januari 1673 had hij een lijstje van vijf kastelen, Amerongen was daar één van. Half februari bereikte haar de Franse eis dat ze drieduizend gulden moest betalen om directe vernietiging te voorkomen. Margaretha stuurde nog wel een brief naar haar man in Berlijn, met een wanhopige beschrijving van haar dilemma. Zij wist dat zijn antwoord lang op zich zou laten wachten. Zij wist bovendien wat het antwoord zou zijn.

Tijdens een bliksembezoek aan de Republiek in de zomer van 1672 had hij van Gaspar Fagel een mondelinge garantie gekregen dat de staat een vergoeding zou betalen mocht zijn kasteel door de vijand worden verwoest. Margaretha was niet erg zeker van de houdbaarheid van die garantie. Zij twijfelde hevig of ze moest betalen of niet.

Zij twijfelde te lang. Op een ochtend, eind februari, versche- nen een officier en een twaalfstal ruiters bij het Kasteel, die begonnen met het verzamelen van brandbaar materiaal. Het aanbod van enkele dorpingen om direct tweeduizend gul- den te betalen werd weggewuifd. Er zullen heel wat bomen tegen de vlakte zijn gegaan, want Margaretha vernam later dat het Kasteel 'tot aan de nok' met hout werd volgestouwd. Het werd aan vier hoeken aangestoken en zou twee dagen lang hebben gebrand. Zo ging een kasteel, waarvan de fun- damenten waren gelegd in de dertiende eeuw, in rook op. Margaretha voelde zich schuldig. Het monument van de dynastiek van haar man was onder haar beheer verloren gegaan. Later verzachtte de secretaris van Amerongen de pijn ietwat. Deze had met de gouverneur gesproken, die had verklaard dat het Kasteel hoe dan ook moest worden ver-

Rouwbord in de Amerongse Andriesskerk voor Margaretha Turnor met de vier kwartieren en de datum van overlijden 3 januari 1700.

nield. Haar man moest nu eenmaal gestraft worden voor het feit dat hij als ambassadeur bezig was het hele Duitse Rijk tegen de Franse koning op te hitsen.

Margaretha was, zei ze, "zo ontsteld dat ik er half ziek van ben." Voorjaar 1673, ze bevond zich op het dieptepunt van het lange Rampjaar. Ze zag geen uitweg. Ze had slechts één troost. "We hebben een huis in de hemel," schreef ze aan Godard Adriaan, "dat niet verbrand kan worden."

In het volgende Bulletin het derde en laatste deel over de Van Reedes en het Rampjaar.

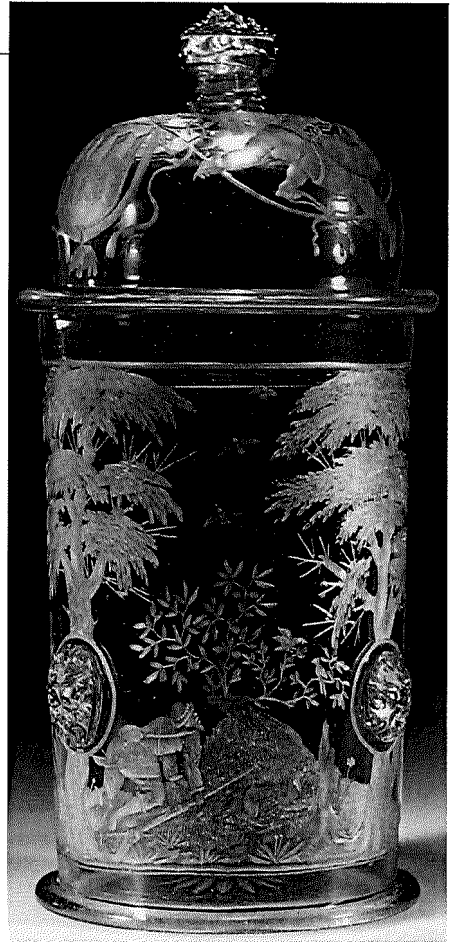
Luc Panhuysen is auteur van o.a. het boek 'De Ware Vrijheid; De levens van Johan en Cornelis de Witt' (uitg. Atlas, 2005).

Eén en al schoonheid en kunst

In 1989 werd in Slot Zuylen de tentoonstelling 'Glaswerk uit drie Utrechtse Kastelen, Slot Zuylen, Kasteel Amerongen, Kasteel Sypesteijn' gehouden. Als onderdeel van de getoonde collectie van Kasteel Amerongen was er de fraaie beker uit de tijd van het echtpaar Margaretha en Godard A. van Reede.

In een fragment uit de catalogus bij de tentoonstelling 'Het glaswerk op de Kastelen Amerongen, Sypesteijn en Slot Zuylen', vertelt drs. A.W.A. van der Goes (toenmalig conservator van de drie kastelen) enkele bijzonderheden over ons kasteel:

'De schitterend ingerichte vertrekken van Kasteel Amerongen worden in de 18de eeuw meermalen genoemd in boedelbeschrijvingen. Meerdere meubelstukken en andere voorwerpen zijn dankzij de nauwkeurig opgestelde lijsten nog terug te voeren naar het begin van de 18de eeuw'. Helaas geldt dit niet voor het glaswerk. Ook al stammen enkele familieglazen nog uit de 17de eeuw, waar deze zeer fraaie en belangrijke beker met de wapens van Godard

Het glas wordt als volgt omschreven: 'Beker met deksel'. Zuidelijke Nederlanden, tweede helft 17de eeuw Radgravure, Noordelijke Nederlanden, 1660-1691. Helder kleurloos glas, H. 25,3 cm, H. (zonder deksel) 16,9 cm, Doorsnede (mondrand) 10,8 cm, doorsnede (voet) 10,8 cm. Kasteel Amerongen, inv. 546 Cilindrische, naar beneden iets verjongde

beker, met platte bodem, met rondom een opgelegde voetring. Op de beker drie noppen met leeuwenmaskers. Hoog koepelvormig deksel met geplooid steunring. Bolle knop met bovenop een gestempeld leeuwenmasker. Rondom op de beker zijn in radgravure jachtscènes afgebeeld naar een gravure van Antonio Tempesta. In een landschap met

bomen bevinden zich jagers met geweren en honden, twee jagers op de valkenjacht, van wie één te paard, en vogels in de lucht. Op het deksel twee putti en de wapenschilden van Godard Adriaan van Reede (1621-1691) en zijn vrouw Margaretha Turnor (1613-1700). Onder in de bodem is een rozet geslepen.

Staat: de beker heeft een verticale barst.

Bronnen:

- Catalogus bij de tentoonstelling: 'Glas uit drie Utrechtse Kastelen' pp 41 en 42, Tekst en samenstelling drs. J.F. Liefkes; uitgave Stichting Slot Zuylen, Oud Zuylen.
- A.W.J. Mulder, 'Het Kasteel Amerongen en zijn bewoners', Maasticht (1949), p. 43.
- Literatuur: Ritsema van Eck: 'Early wheel engraving in the Netherlands', (1984).

Adriaan van Reede (1621-1691) en zijn vrouw Margaretha Turnor (1613-1700) een duidelijk herkenbaar voorbeeld van is, toch worden zij in geen der inventarissen genoemd.

Er wordt verondersteld dat dit glas in 1668 werd vervaardigd ter gelegenheid van de Zilveren Bruiloft van Godard en Margaretha. Het echtpaar woonde op Kasteel Amerongen, zodat wij mogen aannemen dat het glas daar werd bewaard. Toen in 't voorjaar van 1672 de Franse inval dreigde, werd het glas mogelijk met andere kostbaarheden en meubilair door Margaretha van Amerongen naar Amsterdam vervoerd.'

Tekst catalogus: drs. J.F. Liefkes

Foto's: Madeleine ter Kuile, Rotterdam.

Bewerking: Bertje Rotgans.

Extra opmerking in de catalogus:

Godard Adriaan van Reede was Heer van Amerongen en ondernam een aantal diplomatieke missies in opdracht van stadhouder Willem III. Zijn wapen is hier voorzien van de Deense orde van de Olifant, die hij in 1660 van de Deense koning Frederik III ontving.

Ritsema van Eck merkt dan ook op dat het glas na 1660 gegraveerd moet zijn en noemt de Zilveren Bruiloft van het paar in 1668 als gelegenheid waarvoor het glas gemaakt zou kunnen zijn. De beide wapenschilden, opgehouden door putti, maken dit aannemelijk.

De prachtige, gedetailleerde decoratie van de beker is zeker één van de mooiste Nederlandse radgravures die uit de 17de eeuw bewaard zijn gebleven.

Worstelen met wollen draden en doorgestopte lapjes

Na hun verblijf in het Noorderpaviljoen, dat nu gerenoveerd wordt, werken de Engelen alweer geruime tijd in de Paardenstal aan het grootste van de twee wandtapijten uit de Lange Gang. De redactie vroeg de Engelen er meer over te vertellen.

Wat houdt hun huidige Engelenwerk in? Josine Verdegaal: "We verwijderen op dit moment een groot aantal oude, storende restauraties van met wollen draden doorgestopte lapjes, die op de achterkant van het wandtapijt stevig vastzitten. Deze zijn zo heftig, dat we blij zijn als we een vierkante centimeter per uur halen! Het op een houten raamwerk vastgezette doek werd in een eerder stadium met voorzichtige kracht ontdaan van vele spijkertjes. Daarna was de voering aan de beurt. Die hebben we losgetornd, waarna ik haar heb meegenomen om te wassen. Het is de bedoeling om de voering te bewaren, maar dan niet voor hergebruik. Dit grote wandtapijt met vogels tussen het gebladerte, meet 7.65 meter breed bij 3.60 meter hoog. De datering: het midden van de 17de eeuw.

Voor het weven zijn garens van wol en zijde gebruikt met een ketting van linnen. Het kunstwerk is vervaardigd in het atelier van Maximiliaan van der Gught in Delft òf in Oudenaarde. Over de plaats waar het atelier gestaan zou hebben, bestaat verschil van mening. Dat wordt later opgelost. Tenslotte zal vóór het daadwerkelijke conserveren, het antieke wandtapijt naar Mechelen gebracht worden, waar het een wasbeurt zal krijgen. Daar, in het instituut, zal definitief uitsluitsel kunnen worden gegeven over de stad waar het wandtapijt werkelijk vandaan komt."

Restauratie-atelier

De Paardenstal verandert geleidelijk in een restauratie-atelier. De gordijnen uit de Lodewijkkamer en die van de Bovengalerij zijn verhuisd naar de Paardenstal, omdat de depot geen plaats meer heeft. Zij worden op een handige manier zoveel mogelijk uitgehangen tussen enkele paardenboxen. In augustus komt Saskia Rijdsdijk voor langere tijd, één dag per week helpen. Zij is als textielrestaurator een vakvrouw met een professionele aanpak. Objecten die om een oplossing vragen, kunnen in overleg besproken worden, zoals bijvoorbeeld het gedemonteerde en opgeslagen bed uit de Lodewijkkamer.

Josine Verdegaal en de Engelen van Kasteel Amerongen

Foto's: Toos van Eck en Bertje Rotgans

Links boven en onder: het verwijderen van oude, storende restauraties van met wollen draden doorgestopte lapjes is een hels karwei.

Rechts: een detail uit het wandtapijt.

Nieuwe producten in Het Winkeltje

Het gaat prima met de winkel in het Poortgebouw. Volgens de winkelcommissie is de doorstart bijzonder goed verlopen.

Ineke van Wijk (l.) en Lenie Veldhuizen (r.) zijn heel tevreden over de belangstelling voor de winkel in het Poortgebouw. Verkoop van klein zilver en glas loopt goed.

Rechts: er zijn leuke en betaalbare artikelen te koop.

Ineke van Wijk: "De reacties van klanten zijn erg positief. Iedereen vindt dat er leuke en betaalbare artikelen te koop zijn. Vooral de verkoop van het kleine zilver en glas gaat heel goed. Nieuw in het assortiment zijn de jams, die gemaakt worden door een echtpaar uit Bilthoven."

Uit de moestuin...

In de toekomst is het de bedoeling dat er ook producten uit de moestuin in het winkeltje verkocht gaan worden. Of dat deze zomer al gerealiseerd kan worden, is nog even de vraag. Bert Sluijter, de tuinbaas, vertelt daarover: "Om de omgeving van de bovenmoestuin en het baggerslibdepot wat op te fleuren, is er besloten om vooruitlopend op meer planvorming voor de moestuin, dit jaar een lange teeltbak in gebruik te nemen en te beplanten met vruchtgewassen. Er wordt een sortiment courgettes en pompoenen van een goed eetbare kwaliteit aangeplant, gecombineerd met eenjarige keukenkruiden, waaronder koriander. Naast de jaarlijks gekweekte haag van Lathyrus wordt een lange rij zonnebloemen gezaaid met aan de voet een aantal vakken groenbemesters/bijenplanten, o.a. Phacelia en Boekweit."

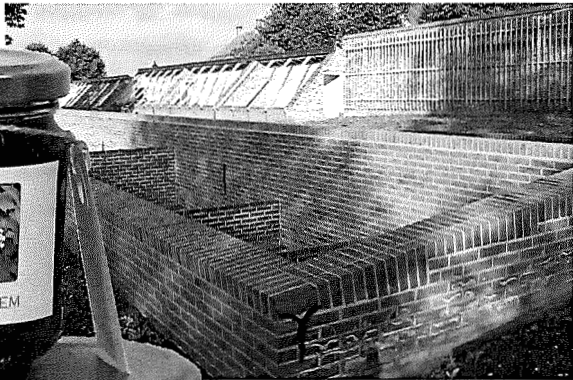
Marian Schalk-Meijering

Boven: de bezoekers reageren erg enthousiast.

Huisgemaakte jams door een echtpaar uit Bilthoven.

In een lange teeltbak worden allerlei vruchtgewassen gekweekt, die later in de Winkel kunnen worden verkocht.

EVENEMENTEN

RIJKSMUSEUM IN DE NIEUWE KERK IN AMSTERDAM

van 11 augustus t/m 11 november

Het Rijksmuseum Amsterdam en De Nieuwe Kerk presenteren gezamenlijk de tentoonstelling HELD in De Nieuwe Kerk in Amsterdam. Aanleiding voor HELD is het 400ste geboortjaar van één van de grootste helden uit de Nederlandse geschiedenis: Michiel de Ruyter. De multimediale tentoonstelling draait om helden, heldendom en heldenverering in Nederland met als uitgangspunt: zonder verering geen held. Via een thematische indeling komen verschillende soorten helden aan bod: officiële helden, volkshelden, controversiële helden en persoonlijke helden. De tentoonstelling is gebaseerd op de historische collectie van het Rijksmuseum, maar ook is er een groot aantal interessante bruiklenen te zien:

van schilderijen tot computergames, van persoonlijke relieken tot officiële monumenten. Op de tentoonstelling is ook het dodenmasker van Go-dard Adriaan baron van Reede te zien.

OPEN MONUMENTENDAG

Zaterdag 8 september 2007

Dit jaar staat de dag in het teken van de twintigste eeuw: 1900-1965.

DONATEURSMIDDAG

Zaterdag 27 oktober 2007

BANKGIRO-LOTERIJ GIFT

Kasteel Amerongen heeft € 800.000 van de BankGiro-Loterij ontvangen ten behoeve van de restauratie. In de tweede aflevering (Herfst) van de AVRO serie over monumenten is te zien hoe Kasteel Amerongen de 800.000 euro heeft besteed.

Honden- en poezenbegraafplaats in ere hersteld

Tijdens een mooie zomerdag in de kasteeltuin loopt u er al dwalend te-gen-aan: de grafjes van de honden en poe-

zen van de bewoners van 't Huys. Een tijdlang waren ze overwoekerd door onkruid en even was het geen bijzondere plekje meer. De Boskabouters maakten de grafjes weer vrij. Met behulp van foto's werd eerst alles vastgelegd, om na een opknapbeurt de grafstenen weer op hun oorspronkelijke plek terug te kunnen leggen. Een donatie maakte vervolgens het storten van nieuw grint mogelijk. Het is nu weer een mooi plekje om even te mijmeren.

COLOFON

Kasteel Amerongen,
Drostestraat 20, 3958 BK Amerongen
tel.: 0343 - 45 42 12.

Informatie en actuele ontwikkelingen:
www.kasteelamerongen.nl
Kasteeltuin is geopend van 1 april. - 1 nov.

Redactie Bulletin Kasteel Amerongen:
Megteld Leenknegt
Rob de Nooy
Bertje Rotgans-van Blerkom
Mireille van Ruiven
Marian Schalk-Meijering
Els Vink-Vreugdenhil
Toos van Eck-van de Klift (*fotografie*)

Secretariaat Stichting Vriendenkring Kasteel
Amerongen:

Ciska A. de Ridder-Hendriks,
Dijkstraat west 168,
3906 WR Veenendaal,
telefoon: 0318-55 23 54,
e-mail: cis.ridder@planet.nl

SVKA Donateurs/vrijwilligers administratie:
Ad en Mieke Alders
(*zie laatste pagina van het Bulletin
voor telefoon, adres, of e-mail.*)

RONDLEIDINGEN DOOR HET KASTEEL
vinden plaats in groepsverband, onder leiding
van een gids en uitsluitend op afspraak.
In verband met de restauratie is het kasteel
beperkt toegankelijk. Volwassenen kunnen kie-
zen voor een rondleiding door Het Huys in het
kader van 'Wegens restauratie geopend'.
Afspraken graag minimaal twee weken van
te voren via e-mail: info@kasteelamerongen.nl
of: www.kasteelamerongen.nl
of: telefoon: 0343 - 45 42 12.

© Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen. Alle
rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag
worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geauto-
matiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in
enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande
toestemming van Stichting Vriendenkring Kasteel
Amerongen.

ISSN: 1382 - 8916

Druk: Print'81, Doorn.

IN MEMORIAM

J. D. van de Nadort

*Op 15 juni is in Amerongen op
80-jarige leeftijd geheel onverwacht
de heer J.D. van de Nadort,
oud-bestuurslid van de Stichting
Vriendenkring Kasteel, overleden.*

De heer Van de Nadort heeft van 1989
tot en met 2000 de functie van secretaris
nauw-gezet uitgeoefend en leverde een
aanzet bij het opzetten van het archief
van de SVKA. Archivering was nu een-
maal zijn beroep geweest: hij was tot
zijn pensionering en verhuizing naar
Amerongen werkzaam als gemeente-
archivaris in Veenendaal. Een tijd lang
was er in het Kasteelbulletin een rubriek
te vinden onder de naam 'Uit de oude
krant geknipt'. Hiervoor leverde Van de
Nadort regelmatig kopij aan. De stukjes
werden verzameld uit de archieven van
'De Doornse Kaap' of uit die van 'De
Vallei' in Veenendaal. Het Amerongse
gemeente-archief is uiteindelijk terecht
gekomen in Wijk bij Duurstede. Na de
ramp door waterschade daar in 2003, is
hij gestopt met het zoeken, lezen,
afdrukken en uitknippen van telkens
weer bijzondere stukjes uit die oude
kranten. Deze nalatenschap is een
Archief op zichzelf geworden. We
komen er in een later bulletin op terug.
De heer Van de Nadort droeg het Kasteel
een warm hart toe en zowel het bestuur
van de Stichting Kasteel Ame-
rongen als het bestuur van de Stichting
Vriendenkring Kasteel Amerongen zijn
hem hiervoor veel dank verschuldigd.

De Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen (SVKA)

is opgericht in 1983 en heeft als doel de Stichting Kasteel Amerongen (SKA) behulpzaam te zijn door een bijdrage te leveren aan de instandhouding van Kasteel Amerongen en bijgebouwen, met daarin de aanwezige collecties, de tuinen en het park. Aan de dringend noodzakelijke restauratie wordt nu op volle kracht gewerkt.

Vast staat dat alleen gerestaureerd wordt wat echt nodig is.

Kasteel Amerongen verdient uw aandacht!

Voor een rondgang door het kasteel onder leiding van een gids, opent dit monument in nood in beperkte mate zijn deuren voor volwassenen.

Reserveren: info@kasteel-amerongen.nl

of telefoon: 0343-45 42 12

Wilt u Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen (SVKA) ook steunen?

€ 17,50 als minimum jaardonatie;

€ 25,- als minimum jaardonatie voor 2 personen uit één gezin;

€ 30,- als minimum jaardonatie voor 3 en meer personen uit één gezin;

€ 175,- als minimum donatie voor het leven.

Opgeven bij: SVKA Administratie, A. M. Alders,
Boslaan 30, 3958 GZ Amerongen,

telefoon: 0343-45 67 55 of

e-mail: svka-admin@planet.nl

Donateurs ontvangen 3x per jaar het Kasteelbulletin; zij genieten op *vertoon* van hun geldige donateurskaart vrij toegang tot tuin en park, gedurende de *openingsuren*.

Secretaris SVKA: mevr. C. de Ridder; telefoon: 0318-55 23 54.

E-mail: cis.ridder@planet.nl

Gironummer Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen: 151838

Huisconcerten

De Muziekcommissie van Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen organiseert regelmatig Huisconcerten.

Toegangskaarten bij: mevr. A. Struyk; telefoon: 0343-48 17 02.

E-mail: a.struyk-ismay@hccnet.nl

Kaarten eveneens verkrijgbaar aan de zaal.

VVV Amerongen

De openingstijden van VVV Amerongen:

april, september, oktober:

dinsdag t/m vrijdag 11.00 uur - 16.30 uur

zaterdag & zondag 13.00 uur - 16.30 uur

mei t/m augustus:

dinsdag t/m vrijdag 10.30 uur - 16.30 uur

zaterdag & zondag 12.00 uur - 16.30 uur

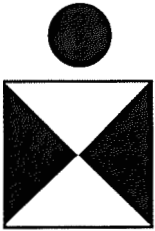
De VVV is ook geopend op:

31 maart, tweede Paasdag, tweede Pinksterdag en Koninginnedag

van 13.00 uur - 16.30 uur

ISSN: 1382-8916

INSTALLATIEBEDRIJF

MEIJER B.V. AMERONGEN

KOUDIJS

LEERSUM

AMERONGEN

☎ 0343 - 45 12 33 fax 0343 - 45 68 88

- Sanitair
- Lood- Zink- en Dakwerk
- Centrale Verwarming
- Gas- en Waterfitter
- Elektrotechnische Installaties
- Ventilatie

B U I T E N L U S T

↳ Een heerlijk diner
in ons restaurant

↳ Een kleine maaltijd
in het café

↳ Een vergadering in
onze "Rode kamer"

↳ Een kopje koffie
op het terras

↳ Wij zorgen ervoor,
dat U zich bij ons
altijd thuis voelt.

Café Restaurant Buitenlust

Burg. Jhr. H. v.d. Boschstraat 13 * 3958 CA Amerongen * Telefoon 0343-451692
www.cafe-restbuitenlust.nl

Ginkel Groep

Veelkleurige kwaliteit in omgevingszorg

- Aanleg, onderhoud en renovatie van tuinen en terreinen
- Interieurbeplanting
- Boomverzorging
- Daktuinen
- Zwembijvers
- Natuurontwikkeling

Van Ginkel Veenendaal b.v.
Postbus 11
3900 AA Veenendaal

T: 0318 - 51 90 39
F: 0318 - 54 03 40
E: veenendaal@ginkelgroep.nl

Ginkel

www.ginkelgroep.nl

M.B. HOENCAMP

Restauratie van:

- * *uurwerken*
- * *fijnmechanische instrumenten*
- * *barometers & automata*

Molenstraat 22
4031 JS Ingen
Tel. 0344 - 60 31 91
E-mail: m.hoencamp@hetnet.nl

